

РЕШЕНИЕ

№ 1308

гр. В., 27.10.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – В., IX СЪСТАВ, в публично заседание на двадесети октомври през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Д.СЛ.

при участието на секретаря Д.Д.Г.

като разгледа докладваното от Д.СЛ. Гражданско дело № 20213100101762 по описа за 2021 година

за да се произнесе, взе предвид следното:

Производството е образувано по предявления от **В. Н. Н.**, ЕГН *****, от с. К., *****, общ. А., обл.В., срещу **ПРОКУРАТУРАТА** на Р.Б. иск с правно основание чл. 49 във вр. с чл. 45 от ЗЗД да бъде осъден ответника да заплати на ищеца сумата от **100 000 (сто хиляди) лева**, представляваща обезщетение за претърпените неимуществени вреди – душевни болки и страдания, в следствие от неправомерни действия на служители на ответника, изразяващи се в следните действия и бездействия, а именно отказ да бъде образувано досъдебно производство срещу д-р С.С.В и да бъде разследван същия за твърдяно от ищеца престъпление по служба – изготвяне на невярно заключение по съдебно-психиатрична експертиза по НОХД № 2537/2019г., чрез постановяване на Постановление за отказ за образуване на проверка от 10.07.2020г. по пр.пр. № 8183/2020г. на РП – В., потвърдено с Постановление от 14.10.2020г. по пр.пр. № 7638/2020г. на ОП-В., Резолюция по пр.пр. № 1871/2020г. на АП – В. и Постановление от 20.05.2021г. по пр.пр. № 4562/2021г. на ВКП, ведно със законната лихва от датата на причиняване 20.05.2021г. до окончателното изплащане на задължението.

Претендират се и разноските за производството.

Обстоятелствата, от които се твърди, че произтича претендираното право са:

В исковата молба се твърди, че ищецът е претърпял неимуществени вреди – душевни болки и страдания, негативни емоции в следствие на неправомерни действия на служители на ответника. Твърди се, че ищецът е подал жалба до РП – В. за извършено престъпление от д-р С.С.В, а именно изготвяне на невярно заключение по съдебно-психиатрична експертиза по НОХД № 2537/2019г. Сочи, че неправомерно прокурор при РП – В. е отказал да образува проверка срещу д-р СВ. В., като това неправомерно действие, утвърждаващо бездействието на институцията, е потвърдено от горестоящите прокуратури.

Ответникът в отговора си в срока по чл. 131 от ГПК, сочи, че искът е допустим, но неоснователен и недоказани, както по основание, така и по размер.

Сочи, че отговорността по чл. чл. 49 във вр. с чл. 45 от ЗЗД е виновна, като в конкретния случай служители на ответника нямат вина за настъпване на вредите. Те не са нарушили служебните си задължения, поради което действията им не се явяват противоправни. Твърди още, че противоправността на действията на прокурорите не може да бъде установена от гражданския съд, а следва да се установи по НПК. Магистратите не носят наказателна и гражданска отговорност за техни действия и актове по служба, освен ако има извършено умишлено престъпление от общ характер, каквото твърдение няма. Дейността по наказателното преследване е от изключителната компетентност на прокуратурата и гражданският съд не би могъл да извършва преценка за законосъобразност на действията на прокуратурата в тази връзка. Гражданският съд не може да установява и дали е налице извършено престъпление – в случая от д-р В.. Сочи се още, че отказът на РП – В. да образува проверка срещу него е потвърден на институционен контрол, следователно действията на прокуратурата са законосъобразни. Прави се възражение за давност по чл. 110 и чл. 111 от ЗЗД. Счита, че предявената претенция излиза извън рамките на справедливото обезщетение по смисъла на чл. 52 от ЗЗД.

Съдът, след преценка на събраните по делото доказателства с оглед

разпоредбата на чл. 235 от ГПК, приема за установено от фактическа страна следното:

От събраните по делото доказателства се установява, че с Постановление от 10.07.2020г. по пр.пр. № 8183/2020г. на РП – В., издадено от прокурор П., прокурор при РП В., е отказал да възложи проверка по жалбата на В. Н. Н. и е прекратил преписката. В постановлението е прието, че ищецът е подал жалба, с която същият е оспорил заключението на съдебно-психиатричната експертиза, назначена му по НАХД №2537/2019г. на ВРС като неправилна, но не са наведени твърдения за извършено от вещото лице д-р В. престъпления от общ или частен характер.

С Постановление от 14.10.2020г. по пр.пр. №7638/2020г. на ОП-В., е потвърдено Постановление от 10.07.2020г. по пр.пр. № 8183/2020г. на РП – В., с което е отказано възлагане на проверка по жалбата на В. Н. Н..

С Резолюция по пр.пр. № 1871/2020г. на АП – В. е потвърдено Постановление от 14.10.2020г. по пр.пр. №7638/2020г. на ОП-В..

С Постановление от 20.05.2021г. по пр.пр. № 4562/2021г. на ВКП не е уважена жалбата на ищеца и е потвърдена Резолюция по пр.пр. № 1871/2020г. на АП – В..

При така установената фактическа обстановка, съдът направи следните правни изводи:

На основание чл. 7 от Конституцията на Р.Б., държавата отговаря пряко за вреди, причинени от незаконни актове или действия на нейни органи и длъжностни лица. Когато тази отговорност не може да бъде реализирана по ЗОДОВ - специалния закон, уреждащ отговорността на държавата при участие в процеса на съответните държавни органи като нейни процесуални субституенти, отговорността за вреди се реализира на основание чл. 49 ЗЗД. /Решение № 110 от 14.06.2013 г. на ВКС по гр. д. № 93/2012 г., IV г. о., ГК, докладчик председателят С.Ц./

Вън от отговорността по ЗОДОВ, когато отговорността на Държавата се реализира по реда на чл. 49 ЗЗД, по тези иски Държавата може да се представлява и от процесуален субституент - държавният орган, който отговаря за поведението на длъжностното лице, пряк причинител на вредата или с когото прекият причинител на вредата е в служебно или трудово правоотношение. Процесуално легитимирана като ответник по иск за вреди

от действията на полицията и разследващите органи е и прокуратурата, когато отговорността за вредите излиза извън приложното поле на ЗОДОВ /Решение № 300 от 9.01.2019 г. на ВКС по гр. д. № 2262/2018 г., IV г. о., ГК, докладчик председателят Б.Б/

Предявеният в настоящото дело иск намира правното си основание в разпоредбата на чл. 49 от ЗЗД, доколкото се претендира отговорността на ответника в качеството му на органа, възложил на своите служители работа, за вредите, причинени от тези лица при или по повод изпълнението на тази работа. Тази отговорност има обезпечително-гаранционна функция, тя не произтича от вината на възложилия работата. Причинителят на вредата обаче отговаря по основания състав на чл. 45 от ЗЗД, поради което, за да бъде уважен искът по чл. 49 във вр. с чл. 45 от ЗЗД, е необходимо да бъдат доказани от ищеца всички предпоставки за възникване на деликтната отговорност, а именно: противоправно поведение на служител на ответника, вреди, причинна връзка между вредите и противоправното поведение на физическото лице и вина. Вината, съгласно нормата на чл. 45 ал. 2 от ЗЗД, се предполага до доказване на противното. Въведената оборима презумпция по чл. 45 ал. 2 от ЗЗД, подлежи на оборване от ответника.

В процесния случай липсва първият елемент от състава на деликтната отговорност, а именно противоправно поведение. Поведението, което се сочи в настоящия случай като противоправно, е издаването на актове /постановления и резолюция/ от прокурори на различно ниво в Прокуратурата на РБ, с които единодушно същите са преценили, че не следва да се възложи проверка по жалбата на В. Н. Н. срещу д-р В., доколкото не са наведени твърдения за престъпления от общ или частен характер. За да бъдат актовете противоправни е необходимо посоченото действие да нарушава конкретна правна норма или общото правило да не се вреди другиму. Не се твърди от ищеца и не се установява в настоящото производство да е нарушена конкретна правна норма, нито е нарушено общото правило да не се вреди другиму. Издаването на посочените актове е в рамките на законово определената основна функция на Прокуратурата да ръководи разследването и да привлича към отговорност лицата, които са извършили престъпления, както и да поддържа обвинението по дела от общ характер. В рамките на посочената функция само и единствено прокурорът може да реши какво

обвинение да повдигне срещу едно лице, съответно да не повдига обвинение, или да не образува проверка, когато не се твърдят престъпни обстоятелства. Преценката му е самостоятелна и може да бъде контролирана само по реда на чл. 143 от ЗСВ чрез обжалване на акта пред непосредствено по-горестоящата прокуратура, а в случай, че актовете му подлежат на съдебен контрол /в конкретния случай акта не подлежи на съдебен контрол/ - от наказателния съд в определено наказателно производство. Гражданският съд няма правомощия в нито едно гражданско производство да преценява дали следва да бъде разследвано, дали да бъде повдигнато обвинение или в какво престъпление. Оттук няма как да бъде установена „противоправност“ на актовете на прокурорите. В конкретния случай е изчерпан реда за обжалване по чл. 143 от ЗСВ, като всички горестоящи прокурори са потвърдили акта на първия произнесъл се. Единодушното произнасяне сочи за правилност на постановения акт. Но дори и да бъде отменен или изменен един прокурорски акт по реда на чл. 143 от ЗСВ, същият би могъл да бъде неправилен /доколкото по-горестоящата прокуратура евентуално прецени, че не е правилно приложен закона и следва да се предприемат други действия/, но не би могъл да бъде противоправен, доколкото същият е издаден в рамките на законовите правомощия на Прокуратурата и съответния прокурор.

Що се отнася до втората предпоставка, а именно вредите, съдът намира, че същите не са доказани в настоящото производство, като въпреки изричните указания на съда, ищецът не е ангажирал доказателства.

Съгласно трайната практика на ВКС, отговорността на ответника е за реално претърпени вреди, които следва да се докажат за всяко конкретно нарушение, а не само да се предполага настъпването им. /Решение № 117 от 12.02.2009 г. на ВКС по гр. д. № 6004/2007 г., I г. о., ГК, докладчик съдията Л.Р./

Обезщетението за вреди от деликт е за увреждане на неимуществени права, блага или правно защитими интереси. Когато се твърди причиняване на конкретни неимуществени вреди, съдът може да уважи исквете само при успешно проведено главно и пълно доказване на вредите и причинната връзка. В тежест на пострадалия е да докаже засягането на съответното благо. В този случай е в тежест на пострадалия да докаже всяко свое негативно изживяване /Решение № 38 от 7.03.2018 г. на ВКС по гр. д. № 2126/2017 г., IV

г. о., ГК, докладчик председателят В.Р./ Съдът е длъжен да прецени всички доказателства по делото и доводите на страните по свое вътрешно убеждение и в рамките на твърдените фактически обстоятелства, като всяка от страните носи тежестта на доказване на фактите, от които черпи изгодни за себе си последици. /Решение № 13 от 3.02.2022 г. на ВКС по гр. д. № 1979/2021 г., IV г. о., ГК, докладчик съдията Е.В./.

Липсата на доказани вреди, както и противоправно поведение, прави безсмислено коментирането на причинна връзка между двете. Поради липсата на предпоставките за възникване на отговорността на ответника, искът следва да бъде отхвърлен като неоснователен и недоказан.

Ответникът е отправил искане за присъждане на разноски, поради което и такива следва да бъдат присъдени.

Държавата участва в съдебни производства по граждански спорове за обезщетение за вреди по ЗОДОВ чрез процесуален субституент - органът, от чиито незаконни актове, действия или бездействия са причинени вредите. В производствата по иски за вреди, причинени от държавата, прокуратурата действа в публичното си качество (тогава тя не дължи съдебни такси) и се представлява от прокурор при съответната прокуратура, а по иски с предмет правоотношения, които произтичат от нейното участие като равнопоставен гражданскоправен субект в гражданския оборот - по сключени договори за услуги или доставка на стоки, в трудовите правоотношения и др. под., в т.ч. и по иски по чл. 49 от ЗЗД (в тези случаи тя дължи съдебни такси) прокуратурата може да се представлява от юрисконсулт и съответно ѝ се дължат разноски в т.ч. за юрисконсултско възнаграждение. /Решение № 16 от 2.03.2021 г. на ВКС по гр. д. № 1914/2020 г., IV г. о., ГК, докладчик председателят Б.Б/. С оглед на посочената съдебна практика в полза на ответника следва да бъде присъдено юрисконсултско възнаграждение, доколкото прокуратурата е представлявана от юрисконсулт, като размерът се определя от съда по реда на чл. 25 ал. 2 р. с ал. 1 от Наредба за заплащането на правната помощ в размер на 150лв.

Фактът, че ищецът е освободен от такси и разноски по делото /предварителното им внасяне в полза на съда/, не изключва отговорността му за разноски спрямо другата страна, на основание чл. 78 от ГПК.

Мотивиран от гореизложеното, съдът

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ иска на **В. Н. Н.**, ЕГН *****, от с. К., *****, общ. А., обл.В., срещу **ПРОКУРАТУРАТА** на Р.Б. иск с правно основание чл. 49 във вр. с чл. 45 от ЗЗД да бъде осъден ответника да заплати на ищеца сумата от **100 000 (сто хиляди) лева**, представляваща обезщетение за претърпените неимуществени вреди – душевни болки и страдания, в следствие от неправомерни действия на служители на ответника, изразяващи се в следните действия и бездействия, а именно отказ да бъде образувано досъдебно производство срещу д-р С.С.В и да бъде разследван същия за твърдяно от ищеца престъпление по служба – изготвяне на невярно заключение по съдебно-психиатрична експертиза по НОХД № 2537/2019г., чрез постановяване на Постановление за отказ за образуване на проверка от 10.07.2020г. по пр.пр. № 8183/2020г. на РП – В., потвърдено с Постановление от 14.10.2020г. по пр.пр. № 7638/2020г. на ОП-В., Резолюция по пр.пр. № 1871/2020г. на АП – В. и Постановление от 20.05.2021г. по пр.пр. № 4562/2021г. на ВКП, ведно със законната лихва от датата на причиняване 20.05.2021г. до окончателното изплащане на задължението, на основание чл. 49 от ЗЗД във вр. с чл. 45 от ЗЗД.

ОСЪЖДА В. Н. Н., ЕГН *****, от с. К., общ. В., обл. В. **ДА ЗАПЛАТИ на Прокуратурата на Р.Б.**, представлявана от Главния прокурор на РБ, с административен адрес гр. **** сумата от **150 лв. (сто и петдесет лева)**, представляваща разноски по делото за юрисконсултско възнаграждение, на основание чл. 78 ал. 8 от ГПК във вр. с чл. 25 от Наредба за заплащането на правната помощ.

РЕШЕНИЕТО може да бъде обжалвано пред В. апелативен съд в двуседмичен срок от връчването му.

Съдия при Окръжен съд – В.: _____